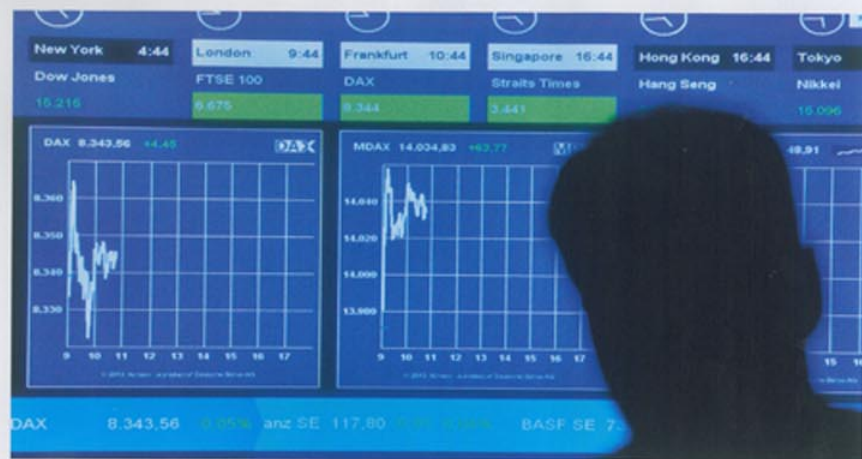

Умерен оптимизъм въпреки гържавата

Държавата е „в ремонт“, но световната икономика е в подем и ако няма големи политически сътресения, може да се очаква ръст на българския фондов пазар

ОТ КАМЕН КОЛЧЕВ

Най-важното очаквано събитие в началото на 2013 г. беше обявената приватизация на Българска фондова борса. За съжаление, не познах в прогнозата си за скоростна приватизация и това за пореден път остана в графата „несбъднати прогнози“. Приватизацията на БФБ отново е поставена на дневен ред за 2014 г., но вече би бил по-скритичен в очакванията си. Все пак, надявам се, че този път ще се слу-

чи, след приказки по темата от близо 10 години. Приватизацията не е панацея за българския капиталов пазар, но е необходимо условие за съживяването на интереса от чуждестранните инвеститори и за подобряване на ликвидността. Въпреки политическите условия 2013 г. беше много добра за българския фондов пазар. Основният български индекс SOFIX продължава да води по ръст в нашия регион с 36% за годината пред румънската, ер-

ката и турската борса. Разбира се, този ръст не би трябвало да се прекъсва, тъй като причината за него основно е ниската ликвидност на пазара. Прогнозиранят процес на бавна еволюция у българските спестители за пренасочване на пари към по-рискови активи започна да се случва през 2013 г. Една част от спестяванията в банките се ориентира към взаимни фондове и български активи поради ниските лихви на депозитите и данъка от

10%, а също така и заради добрите резултати на капиталовия пазар. За една година активите на местните фондове са нараснали с над 200 млн. лв., което прави ръст от над 40%. Част от парите в депозити се насочват вече трайно към българските акции и това определя позитивните ми очаквания за 2014 г.

Трябва да отбележа, че политическите тенденции на борсата много бързо могат да бъдат пречупени от забързача се политическа нестабилност. Така че прогнози за 2014 г. е трудно да се правят, предвид неяснотата в политическата картина в страната.

Ако няма политически турбулентности и видимостта стабилизиране на обстановката, бих очаквал ръст на българския фондов пазар, катализиран както от пренасочването на парите към по-рискови активи, така и от една успешна приватизация на борсата заради съживяване на чуждестранния интерес към нейните компании.

КАКВО СТАНА С ИКОНОМИКАТА

Разследвах 2013 г. като дълга пера – разделена на предизборна част с харчене и период на гравеж, като се надявах през второто полугодие едно ново правителство да започне да изгражда системите наново чрез реформи на основата на доверие. За съжаление, „познах“ само за първата част. Колкото до възстановяването на държавността и на доверието – процесът е обратен. Наблюдава се тревожна тенденция за връщане на част от бизнеса в сивия сектор и това е най-притеснителното. Това е и основната причина за неизпълнението на бюджета и за прогнозите за икономически ръст. За реформи не говорим – не само че не започват реформи, а се спират вече започнатите. А към системите, които са в критично състояние и трябва да се реформират спешно и радикално – като пенсионната, здравната и съдебната, – се добави още един сектор: енергетиката, където в резултат на дългогодишен популизъм ситуацията е пред сребро.

... И КАКВО ДА ОЧАКВАМЕ ПРЕЗ 2014

Въпреки всичко казано дотук, аз съм умерен оптимист за 2014 г. Оптимист – поради общото състояние на световната икономика, която е в подем. Умерен – защото държавата отново е „в ремонт“. Смятам, че въпреки политическите българският бизнес ще осигури ръст на икономиката догодина. Подчертавам „въпреки политическите“. Ако имаше усилия за подкрепа на бизнеса от страна на държавата, ръстът би могъл да бъде дълга по-голям и много по-лесен.

ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ

Миналата година отбелязах, че глобалната икономика и еврозоната ще бъдат решаващи за българските инвестиции. Положителното развитие на американската икономика и възвръщането постепенно на доверието към еврозоната зарадваха както чуждите, така и българските инвеститори. Според мен през 2014 г. местният пазар също ще бъде важен успоредно с международната среда за печалбите от инвестиции.

През 2013 г. американската икономика се развиваше стабилно, а борсовите им индекси регистрираха рекорди. Инвеститорите в акции ще посрещнат новата година доволни от изминалата. Но 2014 г. също ще бъде добра за тях. Наскоро Уорън Бъфет каза, че не счита американските акции за надценени, макар че имаше такива извещения заради историческите нива на индексите.

Естествено, не може да се очаква, че следващата година ще има посока само нагоре за американския и за европейския пазар. За разочарование на спекулантските инвеститори Федералният резерв ще започне да намалява стимулите в даден момент. И това ще повлияе на фондовите борси както в САЩ, така и в Европа. Вероятно ще видим разпродажи на акции в първата половина на годината, защото Федералният резерв все още отива подготвяйки условията, за да намали възвръщането на пари.

На инвеститорския „терен“ това ще бъде период на интерес-

ЦЕНАТА НА ЗЛАТОТО
ЩЕ СЕ ДВИЖИ БЕЗ РЕЗКИ
ДВИЖЕНИЯ, ВЕРОЯТНО
ОЩЕ НАДОЛУ

на борба за надмощие между тези, които разчитат на краткосрочните печалби от стимулите, и на дългосрочните инвеститори, които виждат стойност в растежа на бизнеса и в перспективите за развитие. Уорън Бъфет е от вторите и затова не счита, че има основания за бавен на цените на акциите.

Най-популярните активи за инвеститорите като петрол и ценни метали няма да предложат съществена интрига за спекулантите, както досега. Цената на петрола ще бъде сравнително балансирана заради равновесието между търсене и предлагане. А стабилността на цените на основните суровини винаги е ползна за икономиката. Цената на златото ще се движи без резки движения, вероятно още надолу. Най-важните фактори в подкрепа на златото вече не са актуални, затова капиталите го напуснаха в търсене на други възможности.

Така че за дългосрочните инвеститори през 2014 г. всички основни активи на финансовите пазари ще предложат удобни моменти за покупка. Да не забравяме, че за да се спечели от една инвестиция в ценни книжа, трябва първо да се купи евтино, но да имат и перспектива за растеж. ☺